

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Le miroir de la France : Johan Huizinga et les historiens français

Voogd, C.N. de

Citation

Voogd, C. N. de. (2013, September 12). *Le miroir de la France : Johan Huizinga et les historiens français*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/21732>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/21732>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/21732> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Voogd, Christophe Nicolaas de

Title: Le miroir de la France : Johan Huizinga et les historiens français

Issue Date: 2013-09-12

Twaalf stellingen over Huizinga en de Franse historici

- 1/ Frankrijk is voor Huizinga een spiegel waarin zich alle essentiële aspecten van zijn persoonlijkheid en zijn denkbeelden reflecteren. In de Franse middeleeuwen vindt hij voedsel voor zijn ridderlijke verbeelding en ethiek; ook wordt hij geïnspireerd door het "grote nationale verhaal" dat de Franse historici schrijven en door de rol van Frankrijk in de voorgeschiedenis van het Nederlandse nationale besef.
- 2/ Frankrijk is, nog meer dan Engeland, een referentie die door Huizinga wordt gebruikt om het gevaar van het Duitse culturele imperialisme af te wenden en om Nederland te 'degermaniseren'.
- 3/ Michelet is zijn voornaamste Franse voorbeeld. Hun levens vertonen essentiële overeenkomsten, zij delen een aantal waarden, een voorliefde voor de Middeleeuwen en een zelfde visuele verbeeldingskracht. Huizinga is de Nederlandse synthese van de rationele Ranke en de hartstochtelijke Michelet.
- 4/ Huizinga wijdt het grootste deel van zijn recensies aan de Franse historiografie. Die belangstelling is wederkerig: Fransen hebben een opvallende interesse in zijn werk en dit al vanaf zijn proefschrift uit 1897 over het Indisch toneel.
- 5/ De relaties tussen Huizinga en de Franse historici zijn intenser geweest dan voorheen werd gedacht. Huizinga maakte deel uit van het "Centre de synthèse" van Henri Berr, hij heeft vele van zijn Franse collega's ontmoet en met hen gecorrespondeerd en hij is een belangrijke doch ambivalente referentie voor Marc Bloch en Lucien Febvre.
- 6/ De relaties tussen Marc Bloch en Huizinga werden gekenmerkt door wederzijdse wedijver. *La société féodale* van Marc Bloch is zo deels een kritisch antwoord op *Herfsttij der Middeleeuwen*. Huizinga is een transdisciplinaire eenling, de grondleggers van de *Annales* zijn interdisciplinaire groepsleiders. Voor Huizinga is geschiedenis het hermeneutische begrip van voorstellingen, voor Bloch en Febvre is het een wetenschappelijke verklaring van verschijnselen. Huizinga is een "niet-tijdgenoot van zijn tijdgenoten", de grondleggers van de *Annales*; hij heeft tegelijkertijd achterstand en voorsprong op hen.
- 7/ De vele "tegenstrijdigheden" in het werk van Huizinga zijn uiteindelijk de consequentie van een verbeeldingskracht die voorvloeit uit contrasten : *hoe sterker het contrast, hoe scherper het beeld*.
- 8/ Het karakter van Huizinga wordt gedomineerd door nostalgie, hij heeft dan ook de grootste moeite met de notie historische overgang. Hij is ook een "anti-moderne" denker.
- 9/ De theorie van de "vormen" van Huizinga is een weergalm van de hindoe mythologie van de "avatars".
- 10/ In 1877 heeft Renan in Nederland (in Leiden en Rotterdam) voor het eerst zijn theorie van de natie gepresenteerd, vijf jaar voor zijn beroemde lezing aan de Sorbonne uit 1882, die dan ook gebaseerd was op zijn aantekeningen voor de Nederlandse lezingen.
- 11/ Dankzij de epistemologie van Max Weber kunnen we de antinomieën van de historische redenering overstijgen, een conflict waar Huizinga, Marc Bloch, Lucien Febvre, net als vrijwel alle historici voor en na hen over zijn gestruikeld: het zijn de voorstellingen van de historische acteurs die in laatste instantie de oorzaak van elk historisch proces zijn.
- 12/ Het is onmogelijk geweest – met nederige excuses aan Anton van der Lem! – om de namen van alle vier Bourgogne-wijnen te achterhalen die op 7 april 1930 in het restaurant "Les Trois Faisans" in Dijon geschonken zijn. Het is echter zeer waarschijnlijk dat een ervan een Gevrey-Chambertin was, aangezien Gaston Roupnel, gastheer van Huizinga en bevriend met Lucien Febvre, daar een "grand cru" wijngaard bezat.

